

dráma egységes cselekményének együgyűen azon a helyen, egy nap alatt kell lefolyni. Shakespeare és utána a modern dráma ezekből csak a cselekmény egységét tartotta meg, amelyre szükség van, hogy a figyelem teljesen a főszereplő cselekvésére központosíttassék, minden, ami a színpadon történt ezzel legyen kapcsolatban és hogy epizódok ne zavarják a cselekmény lehetőleg gyors és izgalmas feszültségű lefolyását. A drámai párbeszéd lényege az, hogy a szereplők szavaiban kifejeződjék jellemük, törekvésük, akaratuk. Szavaikkal cselekszenek a szereplők s ezért nincs helye a fölösleges beszédnek. A dialógusnak mindig a jellemből és az adott helyzetből kell folyni. A monológ arra való, hogy a szereplők olyan rejtett gondolataikat is kifejezhessék, melyeket nem akarnak vagy nem tudnak a többi szereplők tudomására hozni. A monológot különben a modern drámaírók egyre ritkábban használják. A régi dráma többnyire versben van írva, a XVIII. skivált a XIX. század óta azonban a verses dráma egyre ritkább és a prózai forma az uralkodó. Általában a modern irodalom szelleme nem tűri azt a szoros szabályhoz-kötöttséget, ami régente uralkodott a műfajok fejlesztésében, több szabadságot enged az írónak, úgy hogy ma a dráma törvényei is csak általánosságban bírnak érvénnyel.

(Schöpfung Aladár.)

Drámai együttes. Jelenti a színtársulat prózai (drámai) tagjainak összeségét, mintegy megkülönböztetésül az énekes-személyzet elnevezésétől. (V. ö. Együttes, Ensemble, Operett-együttes.)

Drámai hős. Azon színész neve, aki hősi, történelmi főszerepet játszik. Ha színésznő játszik ilyen szerepet, az illetőt *drámai hősnő*-nek szokás elnevezni a színházi jelentésben.

Drámai költemény-nek az oly költői művet nevezzük, amelynek inkább csak alakja drámai (mert jelenetekben és dialógokban van szerkesztve), de tulajdonképpen nincsen színielőadásra szánva. Az ilyen drámai költemények leginkább valamely nagy bölcséleti eszmét testesítenek meg, személyek és cselekvény által s köztük az emberi szellem kiváló remekei vannak.

Ilyenek Goethe »Faust«-ja, Byron »Manfréd«-ja és a mi Madáchunk »Ember tragédiája«.

Drámai szende, — szerepkör megjelölés a színházi előzetes jelentésben, szerződésben azon színésznőre, aki szende szerepekre van szerződötve.

Drámai színész, — a nem énekes színész neve, aki tehát szerződése értelmében csak prózai szerepet köteles játszani. Ellentéte: énekes színész. (L. o.).

Dramatizálni, a. m. = egy ismert regényíró munkáját színpadra átdolgozni. Nálunk e téren *ár. Hevesi Sándor* (L. o.) *Jókai* regényeit dolgozta át színpadra. Dramatizált regények: A kaméliás hölgy, A vasgyáros, Egy szegény ifjú története, Aranyember, A tücsök, A lowoodi árva, Egy párisi regény, Karenin Anna, Gyurkovics lányok, A dolovai nábob leánya, Az új rokon, A bor, Annuska, Egy magyar nábob, Az új földesúr, Kárpáthy Zoltán, Fekete gyémántok, Szegény gazdagok, A vén gazember, Te csak pipálj, Ladányi, A Noszty-fiú esete Tóth Marival, Beszterce-ostroma, stb.

Dramaturg. Régebben a drámaírókat hívták így, ma a drámabírással foglalkozó szakemberek elnevezése; a színházaknál a dramaturg az, aki az előadásra benyújtott darabokat bírálja. A színházi dramaturg nem alkalmazhat abszolút esztétikai mértékeket és munkája sem tarthat abszolút értékelésre igényt, mert függvénye annak a meglévő, vagy csak elképzelt nem esztétikai tényezőnek is, melyet a mindenkori közönség ízlése képvisel. De ha mélyére nézünk ennek a kérdésnek, be kell látnunk, hogy ez a nem esztétikai tényező, lényegében és hatásában — ha művészi szándékú színházról van szó — legalább is olyan termékeny, mint az abszolút esztétika szempontjai. Ma már tudjuk, hogy az a színházi dramaturg, aki Nestroyt és Anzengrubert szóhoz juttatta: végzett olyan termékeny munkát, mint Brahm, aki Ibsen és Hauptmann színpadi útját egyengette. Pedig bizonyos, hogy nem az abszolút esztétika szempontjai irányították, hanem csak közönségének ízlését kereste. Eleven közönségszínházat csi-